

Krzysztof Jurgiel

Posel do Parlamentu Europejskiego

ul. Zwyciestwa 26 C, 15-703 Bialystok

Tel: 85 742-30-37; 508801810

krzysztof.jurgiel@interia.eu

www.jurgiel.pl

Bruksela, 12.07.2022 r.

Komunikat prasowy nr 67

z dni 11-12 lipca 2022 r.

z posiedzenia Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego

Tematy glowne:

- 1. Wymiana pogladow z Ministrem Rolnictwa Republiki Czeskiej Zdeněkiem Nekulą na temat priorytetow czeskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w dziedzinie rolnictwa**
- 2. Wymiana pogladow z przedstawicielami Komisji (DG AGRI i DG MOVE) na temat korytarzy solidarnosciowych ulatwiajacych wywóz produktow rolnych z Ukrainy**
- 3. Nowa strategia leśna UE 2030 – zrównowazona gospodarka leśna w Europie**
- 4. Wymiana pogladow z przedstawicielem Komisji (DG AGRI) na temat krajowego planu strategicznego w zakresie wspolnej polityki rolnej**
- 5. Odporne lancuchy dostaw w handlu UE w odpowiedzi na obecne niedobory**
- 6. Zwiększenie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027: odporny budzet UE na nowe wyzwania**
- 7. Zmiana rozporzadzenie Rady (WE) nr 1217/2009 w odniesieniu do przekształcenia Sieci Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych w Sieć Danych Zrównowazonego Rozwoju Gospodarstw Rolnych**

W dniach 11-12 lipca 2022 roku w Parlamencie Europejskim w Brukseli odbyło się posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (AGRI).

- 1. Wymiana pogladow z Ministrem Rolnictwa Republiki Czeskiej Zdeněkiem Nekulą na temat priorytetow czeskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w dziedzinie rolnictwa**

Czechy rozpoczęły rotacyjną prezydencję w Radzie UE z dniem 1 lipca 2022 r. Priorytetem Czechów w zakresie rolnictwa będzie zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego. Rosja i Ukraina to dwaj światowi potentaci rolni, odpowiadający za ponad jedną trzecią światowego eksportu pszenicy, a także ponad połowę eksportu oleju słonecznikowego. Zakłócenia spowodowane rosyjską inwazją wywołały

obawy o globalny brak bezpieczeństwa żywnościowego. Dlatego jednym z podstawowych zadań będzie zapewnienie wystarczającej ilości żywności nie tylko dla krajów członkowskich UE, ale także na całym świecie, zwłaszcza dla krajów sąsiadujących z UE. Ma to na celu uniknięcie kolejnego kryzysu uchoźczego. W tym kontekście jednym z ważnych kroków było zniesienie ceł na produkty rolno-spożywcze z Ukrainy, które trafią nie tylko do krajów UE, ale także do innych krajów.

Kolejne priorytety prezydencji to:

- **Plany WPR:** Przyjęcie krajowych planów strategicznych wspólnej polityki rolnej (WPR) państw członkowskich w celu zapewnienia rolnikom z UE jasności i pewności, w tym pewności prawa. Prezydencji czeskiej zależy na przyspieszeniu całego procesu z zatwierdzeniem narodowych planów strategicznych. Chcąc pomóc w znalezieniu kompromisów między państwami członkowskimi, prezydencja planuje w najbliższych miesiącach przejąć rolę moderatora/koordynatora tego procesu.

- **Oznaczenia geograficzne (GI) i etykietowanie żywności:** Prezydencji czeskiej zależy na uproszczeniu wniosków o oznaczenia geograficzne i skróceniu procesu ich składania. Jednocześnie prezydencja pragnie promować żywność lokalną i regionalną. Prezydencja ma jednak zastrzeżenia co do proponowanego systemu Nutriscore (tj. ujednoliconych etykiet dla wartości odżywczych na produktach) ze względu na jego niepraktyczność.

- **Sytuacja na rynku:** Prezydencja czeska chce mieć kontrolę nad comiesięcznymi aktualizacjami z KE i państw członkowskich ze względu na niepewność związaną z wojną na Ukrainie, okresem przejściowym po brexicie, skutkami COVID-19 oraz wzrostem kosztów energii i nakładów.

- **Zagadnienia związane z handlem rolnym**

- **Wylesianie i pestycydy:** W debacie na temat wylesiania Republika Czeska ma odegrać neutralną rolę, zapewniając jednocześnie kontrolę nad generowanymi obciążeniami administracyjnymi. Ważnym zagadnieniem dla prezydencji będą również klęski żywiołowe, takie jak klęska kornika, którego doświadczyła Europa Środkowa, a zwłaszcza Czechy.

2. Wymiana poglądów z przedstawicielami Komisji (DG AGRI i DG MOVE) na temat korytarzy solidarnościowych ułatwiających wywóz produktów rolnych z Ukrainy

Aby w bardziej kompleksowy sposób ułatwić logistykę eksportową z Ukrainy, w maju KE uruchomiła Plan działania dla Szlaków Solidarności UE-Ukraina w celu ułatwienia ukraińskiego eksportu rolnego i dwustronnego handlu z UE [COM/2022/217]. Jego priorytetowe działania mają również na celu zwiększenie przepustowości sieci transportowych i terminali przeładunkowych oraz skuteczniejsze operacje i kontrole celne. KE przygotowuje także umowy o transporcie drogowym z Ukrainą i Mołdawią w celu usunięcia wąskich gardeł.

W planie działania Komisja zaproponowała następujące działania w perspektywie krótkoterminowej:

- **Dodatkowy tabor towarowy, statki i ciężarówki:** Komisja wzywa uczestników rynku UE do pilnego udostępnienia dodatkowych pojazdów. Aby dopasować popyt i podaż oraz nawiązać odpowiednie kontakty, Komisja utworzy platformę logistyczną kojarzenia partnerów i zwróci się do państw członkowskich o wyznaczenie specjalnych punktów kontaktowych *Solidarity Lanes* („punkt kompleksowej obsługi”).
- **Przepustowość sieci transportowych i terminali przeładunkowych:** ukraińskie przesyłki eksportowe produktów rolnych powinny być traktowane priorytetowo, a zarządcy infrastruktury powinni udostępnić miejsca w kolejkach dla tego eksportu. Komisja wzywa również uczestników rynku do pilnego przeniesienia mobilnych ładówek zboża do odpowiednich terminali granicznych w celu przyspieszenia przeładunku. Umowa o

transportie drogowym z Ukrainą również usunie wąskie gardła. Aby zachęcić unijnych przewoźników do wjazdu swoich pojazdów na Ukrainę, Komisja zbada również możliwości dodatkowych gwarancji finansowych.

- Operacje celne i inne inspekcje: Komisja wzywa organy krajowe do stosowania maksymalnej elastyczności i zapewnienia odpowiedniego personelu w celu przyspieszenia procedur na przejściach granicznych.
- Składowanie towarów na terytorium UE: Komisja oceni dostępne możliwości składowania w UE i będzie koordynować działania z państwami członkowskimi w celu zapewnienia większej pojemności tymczasowego składowania ukraińskiego eksportu.

W dniach 20-21 czerwca Koordynatorzy AGRI odbyli misję na granice polsko-ukraińską. Nadzrędnym celem tej misji było sprawdzenie, czy można uprościć wymogi biurokratyczne, aby przyspieszyć tranzyt towarów rolnych do UE.

W rzeczywistości misja AGRI nie była w stanie zweryfikować, czy rzeczywiście istnieją zbyt restrykcyjne wymogi biurokratyczne, ponieważ skontrolowała tylko to, co dzieje się po polskiej stronie granicy. Na dwóch odwiedzonych przejściach granicznych (Korczowej i Medyce) władze poinformowały delegację PE, że do Polski trafia tylko znikoma ilość zboża. Przez Korczową przepływa pewna ilość kukurydzy paszowej (czyli nie do bezpośredniego spożycia przez ludzi). Ponadto zboże przeznaczone do spożycia nie podlega kontroli fitosanitarnej – stąd opóźnienia na granicach nie są spowodowane kontrolami fitosanitarnymi.

Od początku wojny w Ukrainie Rząd RP prowadzi intensywny dialog z władzami w Kijowie w celu zapewnienia wsparcia, w tym dotyczącego ułatwień dla transportu ukraińskich towarów. W interesie międzynarodowym jest wsparcie Ukrainy w celu umożliwienia wywozu produktów rolno-spożywczych, szczególnie do krajów pozaunijnych, a tym samym zapewnienie globalnego bezpieczeństwa żywnościowego.

Oceniając sytuację na przejściach, należy wziąć pod uwagę lawinowy wzrost liczby wprowadzanych transportów przez granicę polsko-ukraińską przy relatywnie niskiej przepustowości przejść, nieprzygotowanych na tak znaczny wzrost ruchu towarowego. Odnotowuje się też problemy organizacyjne po stronie ukraińskiej, np. brak wskazania odbiorcy składu kolejowego lub błędy w zgłoszeniach celnych.

W odpowiedzi na apele zarówno partnerów z Ukrainy, jak i KE, Polska wprowadziła wiele ułatwień dotyczących kontroli granicznych towarów rolnych z Ukrainy. Należy jednak pamiętać, że tak nagłe przekierowanie transportu z dotychczasowych szlaków morskich na alternatywne trasy kolejowe czy drogowe to przedsięwzięcie bezprecedensowe. Wymaga ono ścisłego współdziałania na poziomie krajowym, ale też międzynarodowym. Niezbędny jest także aktywny udział i zaangażowanie przedstawicieli biznesu zarówno z Polski, innych państw członkowskich UE, ale również Ukrainy.

W działaniach mających na celu zwiększenie tranzytu ukraińskiego zboża przez Polskę potrzebna jest pomoc ze strony KE. Dlatego konieczne jest wdrożenie zapowiedzi KE wyrażonych w Komunikacie z maja br. nt. korytarzy solidarnościowych (zwłaszcza dot. wsparcia infrastrukturalnego na granicy), które do tej pory pozostały w dużej mierze w sferze deklaracji. Polska ma świadomość, że niewystarczająca efektywność transportu zboża z Ukrainy może skutkować napływem do Europy kolejnych mas migrantów, w szczególności z Afryki Północnej oraz Bliskiego Wschodu, dlatego dąży do udzielania Ukrainie w tym zakresie możliwie szerokiego wsparcia. Władze oraz podmioty branży transportowej pozostają w stałym kontakcie ze stroną ukraińską.

Działania podejmowane przez Polskę przynoszą efekty, przykładem czego jest przełamanie impasu i rozdzielenie ruchu pasażerskiego od towarowego i dwukrotne zwiększenie przepustowości na przejściu Korczowa-Krakowiec na kierunku wjazdowym poprzez podwojenie liczby pasów do odpraw samochodów ciężarowych.

W odniesieniu do pełniącego kluczową rolę w procesie eksportu ukraińskich produktów rolnych transportu kolejowego wyzwaniami wciąż pozostają dostępność specjalnych wagonów i kontenerów, przeznaczonych do przewozu zboża i innych produktów rolnych, a także różnice w szerokości torów. Polska podkreśla, że poza transportem kolejowym istotny wkład w proces eksportu ukraińskich produktów rolnych powinien wносить również transport drogowy. W tym kontekście bariery administracyjne wynikające z prawa UE znacząco obniżają efektywność przewozów, w tym ukraińskich produktów rolnych w międzynarodowym transporcie drogowym.

UE powinna znosić bariery wynikające z obszaru unijnego prawodawstwa w zakresie organizacji transportu drogowego, w szczególności dotyczące obowiązkowych powrotów kierowcy do centrum operacyjnego, powrotów pojazdu do państwa siedziby oraz ograniczeń w zakresie przewozów kabotażowych, tj. czterodniowego okresu karencji czy też przedłużania ważności wiz Schengen przez zatrudnionych w przedsiębiorstwach z państw członkowskich, kierowców pochodzących z państw trzecich.

W celu poszukiwania nowych rozwiązań ułatwiających przewozy 14 czerwca br. odbyło się spotkanie ministrów rolnictwa oraz ministrów infrastruktury Polski i Ukrainy, na którym dyskutowano działania możliwe do podjęcia zarówno w perspektywie krótko-, średnio-, jak i długookresowej. Wzmocnieniu współpracy służyć będzie powołany 23 czerwca br. Międzyresortowy Zespół do spraw Transportu Produktów Rolnych i Spożywczych z Ukrainy. Przewodniczącym Zespołu jest wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi, p. Henryk Kowalczyk. Wcześniej, 3 czerwca br. w MRiRW wyznaczony został pełnomocnik ministra ds. rozwoju współpracy z Ukrainą.

Dotychczasowe działania MRiRW koncentrowały się na zapewnieniu płynnej obsługi przewozów towarów rolno-spożywczych przez granicę polsko-ukraińską oraz uproszczeniu procedur kontrolnych. Należy podkreślić, że kontrole prowadzone przez polskie służby weterynaryjne, fitosanitarne czy jakości handlowej towarów nie powodują zatorów na przejściach granicznych.

Wybrane działania w celu udrożnienia ruchu na granicy:

- kontrole weterynaryjne w najbardziej ruchliwych punktach granicznych prowadzone są przez 24 godziny 7 dni w tygodniu (przejście kolejowe i drogowe w Dorohusku, przejście drogowe w Korczowej), w granicznym inspektoracie weterynarii Hrebennie i Hrubieszów wprowadzono 7-dniowy tydzień pracy;
- wydłużone zostały godziny pracy inspektorów w przypadku kontroli granicznych jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (w Dorohusku i Hrebennem oraz Korczowej). Istnieje możliwość prowadzenia kontroli tego typu w miejscu docelowym w Polsce zamiast na granicy;
- od 31 maja 2022 r. wstrzymane zostało wykonywanie granicznych weterynaryjnych kontroli pasz niezawierających tkanek pochodzenia zwierzęcego przewożonych z Ukrainy przez terytorium UE tranzytem do państw trzecich (jest to istotne ułatwienie, umożliwiające przewóz pasz roślinnych przez graniczne punkty kontroli tam, gdzie nie ma kontroli weterynaryjnej);
- odstąpiono od fitosanitarnych monitoringowych kontroli zbóż importowanych z Ukrainy. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa nie prowadziła i nie prowadzi kontroli fitosanitarnych zbóż konsumpcyjnych ani paszowych (kontroluje tylko nasiona oraz sadzonki – znikoma ilość). Kontrole fitosanitarne nie stanowią więc problemu.
- zboża na cele konsumpcyjne, tj. do spożycia przez ludzi, kontroluje Państwowa Inspekcja Sanitarna, podległa Ministrowi Zdrowia. Ma to jednak miejsce w przypadku importu towaru do Polski. W przypadku towarów przekazywanych w tranzycie do innych państw członkowskich lub państw trzecich kontrola graniczna pod względem sanitarnym nie jest przeprowadzana, a o ewentualnej kontroli towaru decyduje właściwy organ w państwie docelowym importu.

- Ukraina stoi przed koniecznością wywiezienia w najbliższych trzech kwartałach ok. 50 mln ton zbóż (ok. 5 mln ton w ujęciu miesięcznym).
- Obecnie jedyną drogą realizacji ukraińskiego eksportu są przejścia graniczne z państwami Europy Środkowej (Polska, Słowacja, Węgry, Rumunia), w tym przede wszystkim transport kolejowy, właściwy do transportu towarów masowych. Łączne możliwości odwozu kolejowego tą drogą to jedynie ok. 6,5–10 mln ton łącznie w najbliższych trzech kwartałach. Wynika to z niskiego poziomu rozwoju infrastruktury transgranicznej oraz wąskich gardeł na dalszych etapach łańcucha logistycznego (dostępność wagonów zbożowych w Europie Środkowej, przepustowość portów). Bez podjęcia działań nadzwyczajnych ok. 80–87% spodziewanych wolumenów zbóż (ok. 40–44 mln ton) nie zostanie wywiezione z Ukrainy.
- W okresie od 24 lutego do 15 maja 2022 roku przez polsko-ukraińską granicę przewieziono 481,2 tys. ton ukraińskich zbóż (dla porównania w analogicznym okresie poprzedniego roku tylko 6,1 tys. ton).
- Łączna przepustowość czterech polsko-ukraińskich kolejowych przejść granicznych wynosi obecnie około 50 tys. ton zboża dziennie, z czego obecnie wykorzystywanych jest tylko 20 tys. ton dziennie.

3. Nowa strategia leśna UE 2030 – zrównoważona gospodarka leśna w Europie

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu, który został opublikowany 29 stycznia 2020 r., KE opracowała projekt Nowej Strategii Leśnej UE.

W kontekście skutków zmiany klimatu inicjatywa koncentruje się na roli, jaką lasy mogą odegrać w łagodzeniu zmiany klimatu. Jako naturalne pochłaniacze dwutlenku węgla mogą przyczynić się do zrównoważenia emisji dwutlenku węgla. Dlatego ważne jest, aby chronić, ulepszać i powiększać obszary leśne, jeśli UE ma osiągnąć neutralność klimatyczną. Ponadto lasy zapewniają szereg usług ekosystemowych (czysta woda i powietrze, kontrola erozji, schronienie itp.) i mogą być głównym podmiotem biogospodarki o obiegu zamkniętym.

Kluczowymi celami Nowej Strategii Leśnej UE będą efektywne zalesianie, ochrona i odtwarzanie lasów w UE, tak aby zwiększyć potencjał lasów do pochłaniania i magazynowania CO₂, promowanie biogospodarki oraz zmniejszenie wpływu i zasięgu pożarów, przy jednoczesnej ochronie bioróżnorodności. Strategia obejmuje cały cykl leśny i promuje liczne usługi ekologiczne i społeczno-gospodarcze świadczone przez lasy.

Kontrsprawozdawca EKR, pani Aguilar, we współpracy z poprzednim sprawozdawcą, panem Sarvaamą, zdołała jasno zdefiniować w sprawozdaniu z własnej inicjatywy różne kompetencje w dziedzinie leśnictwa między UE a państwami członkowskimi, zgodnie z zasadą pomocniczości. W rzeczywistości art. 4 TFUE przewiduje wspólne kompetencje i odpowiedzialność w zakresie lasów, w szczególności w ramach unijnej polityki ochrony środowiska, bez odwoływania się do wspólnej unijnej polityki leśnej, utrzymując politykę leśną w kompetencji państw członkowskich. Ponadto jasno zdefiniowano przepisy dotyczące własności lasów, aby uniknąć nadmiernego obciążenia administracyjnego wszystkich podmiotów. Wdrażanie strategii musi być adekwatne do celu na poziomie regionalnym i lokalnym, z uwzględnieniem wpływu społeczno-gospodarczego, jaki może ona generować.

Posel Krzysztof Jurgiel wstrzymał się od głosu, ze względu na niejasność, jak ostatecznie sformułowane zostaną cele wiążące strategii na szczeblu narodowym i UE, w tym cel objęcia 10% powierzchni lasów ochroną ścisłą (tj. ich wyłączeniem z gospodarki leśnej) oraz definicje lasów pierwotnych.

Sprawozdanie zostało przyjęte przez komisję AGRI.

4. Wymiana poglądów z przedstawicielem Komisji (DG AGRI) na temat krajowego planu strategicznego w zakresie wspólnej polityki rolnej

Proces zatwierdzania planów strategicznych WPR jest określony w rozporządzeniu w sprawie planów strategicznych WPR. Artykuł 118 tego rozporządzenia stanowi, że Komisja ocenia ich:

- kompletność,
- spójność z ogólnymi zasadami prawa unijnego,
- spójność z rozporządzeniem w sprawie WPR oraz powiązаныmi aktami delegowanymi i wykonawczymi,
- wpływ na właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i konkurencji,
- wpływ na obciążenia administracyjne.

Ocena dotyczy w szczególności adekwatności strategii planu strategicznego WPR, odpowiadających jej celów szczegółowych, celów, interwencji oraz przydziału środków budżetowych na realizację celów szczegółowych planu strategicznego WPR poprzez proponowany zestaw interwencji na podstawie analizy SWOT i oceny *ex ante*.

W tym względzie należy również pamiętać, że art. 118 wyraźnie stanowi, że zatwierdzanie planów strategicznych odbywa się wyłącznie na podstawie aktów prawnie wiążących dla państw członkowskich (stąd między innymi kontrowersje wokół oceny planów przez pryzmat realizacji celów Zielonego Ładu, który nie opiera się dotychczas na żadnym wiążącym akcie legislacyjnym).

Zatwierdzenie każdego planu strategicznego WPR odbywa się nie później niż sześć miesięcy po jego przedłożeniu przez dane państwo członkowskie. Nie obejmuje to czasu, jaki państwa członkowskie potrzebują na zmianę swojego planu (tzw. mechanizm "stop the clock"). Etapem pośrednim zatwierdzania planów jest pisemna reakcja Komisji w formie rekomendacji.

Polska otrzymała uwagi dla polskiego projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w dniu 28 kwietnia. KE opublikowała także, na prośbę Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, odniesienia strony polskiej do kluczowych uwag. Takie działanie ma na celu zachowanie transparentności całego procesu negocjacyjnego. Projekt Planu z wprowadzonymi zmianami zostanie przekazany do KE na przełomie maja i czerwca 2022, co wynika z harmonogramu prac nad projektem. Najważniejsze punkty rekomendacji z perspektywy reakcji PL:

WSPIERANIE DOCHODU GOSPODARSTW, KONKURENCYJNOŚCI I ODPORNOŚCI	
KE	„Plan tylko częściowo przyczynia się do osiągnięcia tego ogólnego celu, a Komisja ma wątpliwości co do oczekiwanej skuteczności proponowanej strategii interwencji w odniesieniu do dochodów gospodarstw rolnych, konkurencyjności, odporności i pozycji rolników w łańcuchu wartości” (Uwaga 4)
PL	PL podnosi, że przy ograniczonym budżecie i konieczności dokonania strategicznych wyborów w odpowiedzi na różne potrzeby, niektóre interwencje nie mogły otrzymać wyższych alokacji w ramach Planu. Oczekujemy, że wzmacnianie konkurencyjności i długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego realizowane będzie możliwe także dzięki środkom Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Zakończenie prac nad KPO pozwoli na zaplanowanie komplementarności wsparcia adresowanego do rolników i sektora rolnego oraz samorządów z terenów wiejskich w zakresie przewyższania wyzwań związanych z ostatnimi kryzysami. Jest to ważne ponieważ w ramach KPO przewidziano m.in. realizację przedsięwzięć przyczyniających się do dywersyfikacji kanałów dystrybucji, zielonej i cyfrowej transformacji przetwórstwa rolno-spożywczego, skrócenia łańcucha dostaw żywności, czy inwestycji z zakresu rolnictwa 4.0.
PRZESUNIĘCIA ŚRODKÓW MIĘDZY FILARAMI	

KE	<p>„Komisja odnotowuje decyzję Polski o przeniesieniu jednej trzeciej środków z drugiego filara środków do pierwszego filaru w celu zwiększenia dochodów rolników poprzez narzędzia wsparcia dochodów, w tym najmniejszych gospodarstw. Natomiast w Planie wyznaczono bardzo niskie cele w zakresie instrumentów, które pomogłyby rozwiązać zidentyfikowane problemy strukturalne sektora, takich jak niska konkurencyjność, rozdrobnienie, duży udział gospodarstw niekomercyjnych, niska organizacja, niski poziom wiedzy i modernizacji oraz wspierać długoterminową rentowność ekonomiczną tych gospodarstw i całego sektora poza wsparciem dochodów” (Uwaga 5)</p>
PL	<p>W odniesieniu do przesunięcia 1/3 środków EFROW na płatności bezpośrednie PL wyjaśnia, że była to strategiczna decyzja wynikająca z efektów negocjacji dotyczących wieloletnich ram finansowych. Można powiedzieć, że pierwotną przyczyną tej trudnej decyzji była bardzo mało ambitna propozycja KE z 2018 r. w zakresie wyrównania płatności bezpośrednich w latach 2021-2027. Niestety tej propozycji nie udało się zmienić w ramach negocjacji wieloletnich ram finansowych. PL nie zgadza się z sugestiami, jakoby wsparcie bezpośrednie ograniczało możliwości inwestycyjne gospodarstw rolnych, utrudniało transfer wiedzy, czy też redukowało możliwości w zakresie środowiska i klimatu. Wieloletnie i sprawdzone badania potwierdzają bowiem, że płatności bezpośrednie są istotnym elementem przemian w gospodarstwach rolnych, a rolnicy wykorzystują wsparcie m.in. na cele restrukturyzacyjne. Towarzysząca płatnościom bezpośrednim swoboda w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych sprzyja ich trafności i efektywności. Wsparcie dotacyjne w ramach II filara WPR, z uwagi na konieczność realizacji określonych celów w długofalowej perspektywie wymaga od beneficjentów zakupu nowych maszyn. Środki finansowe w formie płatności bezpośrednich mogą być wykorzystywane przez rolników w dowolny sposób, przez co często rolnicy decydują się na zakup maszyn używanych (mniejsze obciążenie finansowe) bez konieczności wypełniania wymogów związanych z trwałością operacji (większa elastyczność). Realizacja płatności bezpośrednich w powiązaniu z koniecznością respektowania określonych wymogów w znacznym stopniu przyczynia się także do osiągnięcia celów środowiskowo-klimatycznych. Ponadto, przyznanie płatności bezpośrednich warunkowane jest objęciem co najmniej 50% gruntów obowiązkowymi ubezpieczeniami, co w sposób bezpośredni wpływa na ograniczenie ryzyk i zwiększenie odporności. PL wyjaśnia ponadto, że Plan strategiczny nie jest jedynym źródłem wsparcia odporności polskich gospodarstw. Prowadzony od 2006 r. program pomocy z budżetu krajowego w formie dopłat do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich od ryzyka strat spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi ułatwia producentom rolnym przenoszenie tych ryzyk na zakłady ubezpieczeń. W dotowanym z budżetu państwa systemie ubezpieczeń odszkodowania są płacone przy stratach 4 przekraczających 10 % , jedynie przy suszy odszkodowania są wypłacane po przekroczeniu 25 % strat. W PS WPR 20 % próg powoduje obniżenie zainteresowania producentów rolnych ofertą ubezpieczenia z dopłatami z EFROW. Ze środków krajowych realizowany jest program pomocy krajowej dopłat do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia: upraw zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych, od zasiewu lub wysadzenia do ich zbioru, od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę, suszę, ujemne skutki przezimowania oraz przymrozki wiosenne. Wsparcie dotyczy również składek z tytułu ubezpieczeń bydła, koni, owiec, kóz, drobiu lub świń od ryzyka wystąpienia szkód spowodowanych przez huragan, powódź, deszcz nawalny, grad, piorun, obsunięcie się ziemi, lawinę oraz w wyniku uboju z konieczności w wyniku wystąpienia w/w ryzyk. Aktualnie na powyższą pomoc zaplanowane są środki, które powinny umożliwić zawarcie umowy ubezpieczenia z dotacją z budżetu państwa wszystkim zainteresowanym producentom rolnym z wybranym zakładem ubezpieczeń, który oferuje dany zakres ubezpieczeń</p>
REDUKCJA ZALEŻNOŚCI OD ENERGII I NAWOZÓW MINERALNYCH	
KE	<p>„W świetle celu, jakim jest zapewnienie rolnictwa odpornego, Komisja z zadowoleniem przyjmuje wysiłki zmierzające do rozwiązania problemu zależności od importu w niektórych</p>

	sektorach, takich jak uprawy roślin wysokobiałkowych, i wzywa Polskę do poprawy i rozszerzenia narzędzi zarządzania ryzykiem oraz do wzmocnienia interwencji zmniejszających zależność od energii i nawozów mineralnych” (Uwaga 5)
PL	Polska zaproponuje rozszerzenie zakresu wsparcia inwestycyjnego dotyczącego odnawialnych źródeł energii. Natomiast jeśli chodzi o nawozy mineralne, PL doprecyzuje już przedstawioną w planie logikę interwencji. Przykładowo interwencja Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu pozwala na zakup maszyn precyzyjnie aplikujących nawozy mineralne, w zależności od siedliska, co w powiązaniu z szerokim zasięgiem ekoschematu Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia przełoży się także na ograniczenie stosowania tych nawozów. Katalog maszyn i urządzeń kwalifikujących się do wsparcia w ramach ww. interwencji inwestycyjnej będzie zamknięty i opracowany na podstawie dostępnych wyników badań naukowych. Pozwoli to na realizowanie praktyk produkcyjnych ograniczających presję rolnictwa na środowisko albo lepsze przystosowanie się do zmian klimatu. Przykładowo będzie można zakupić sprzęt wyłącznie do aplikacji doglebowej nawozów naturalnych. Ograniczenie zużycia pestycydów oraz zanieczyszczenia środowiska przez pestycydy będzie możliwe dzięki stosowaniu m.in. nowoczesnych technologii opryskiwania i urządzeń GPS do precyzyjnego opryskiwania, mechanicznej walki z chwastami i szkodnikami. Z kolei ograniczenie zużycia składników nawozowych będzie wspierane dzięki m.in. technologii precyzyjnego aplikowania nawozów zgodnie z potrzebami roślin i siedliska, doglebowej aplikacji nawozów, czy też budowie szczelnych zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych. W ramach tego działania inwestycyjnego będzie również możliwe ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji i bioróżnorodności gleby m.in. poprzez zakup i stosowanie maszyn do uproszczonej i pasowej uprawy, czy urządzeń służących do uprawy i pielęgnacji trwałych użytków zielonych.
WSPARCIE DLA MŁODYCH ROLNIKÓW ORAZ MAŁYCH I ŚREDNICH GOSPODARSTW	
KE	„Komisja z zadowoleniem przyjmuje ukierunkowanie kilku instrumentów, w tym, że powinno ono prowadzić do stosowania uzupełniającego redystrybucyjnego wsparcia dochodów do gospodarstw rolnych o powierzchni poniżej 50 hektarów, przy jednoczesnym ograniczeniu tego wsparcia do 30 hektarów, oraz do stosowania degresywnego charakteru płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi, które są w związku z tym skoncentrowane głównie na małych i średnich gospodarstwach (główny cel Planu). Komisja również z zadowoleniem przyjmuje priorytetowe traktowanie młodych rolników i gospodarstw ekologicznych w finansowaniu inwestycji mających na celu zwiększenie orientacji rynkowej i konkurencyjności (wyższa intensywność pomocy), mniejszych gospodarstw w zakresie interwencji dotyczących łańcucha dostaw, a także zwiększone wsparcie dla inwestycji środowiskowych i klimatu w ramach instrumentów finansowych”. (Uwaga 6)
PL	PL cieszy się, że KE doceniła priorytetowe traktowanie młodych rolników i gospodarstw ekologicznych w interwencjach inwestycyjnych, małych gospodarstw w interwencjach dotyczących łańcucha dostaw czy zwiększonego poziomu wsparcia inwestycji ukierunkowanych na środowisko finansowanych w ramach instrumentów finansowych. Należy także zauważyć, że Polska docenia młodych rolników również w I filarze WPR. Ponadto małe gospodarstwa, w tym gospodarstwa ekologiczne są priorytetowo traktowane w I filarze WPR, np. w ramach ekoschematu „Rolnictwo ekologiczne”. Wśród kluczowych obszarów wsparcia zidentyfikowanych na etapie prac analitycznych, to właśnie małe gospodarstwa oraz wysoka jakość produkcji wysuwają się na pierwszy plan. W zakresie wsparcia małych średnich gospodarstw - Polska dąży do ukierunkowania wsparcia na rozwojowe małe i średnie gospodarstwa rodzinne, dlatego z zadowoleniem odnotowuje pozytywne komentarze KE dotyczące takich elementów projektu Planu jak wykorzystanie instrumentów lepszego ukierunkowania wsparcia bezpośredniego na małe i średnie gospodarstwa.
DYSTRYBUCJA PODSTAWOWEGO WSPARCIA DOCHODU	
KE	„Dystrybucja podstawowego wsparcia dochodu powinna być bardziej zrównoważona. W związku z podziałem wsparcia dochodu pomiędzy różne klasy wielkości rolników, o którym których mowa w ocenie potrzeb, interwencje w zakresie wsparcia dochodu powinny być

	lepiej ukierunkowane na tych rolników, którzy mają największe potrzeby (być może poprzez ograniczanie i degresywność płatności). Polska proszona jest o dokonanie przeglądu kombinacji narzędzi i ich dalszego ukierunkowania w celu zapewnienia takiego takie zrównoważenie wsparcia, a także o uzasadnienie dokonanych wyborów”. (Uwaga 7.1)
PL	PL ze zdziwieniem odnotowuje apel o rozszerzenie instrumentów ukierunkowania wsparcia bezpośredniego o capping i degresywność płatności. Polska nie widzi zasadności wprowadzania cappingu i degresywności. W warunkach polskich jest to instrument o bardzo małej skuteczności, a obsługa tego instrumentu byłaby bardzo kosztowna. Polska realizuje cele redystrybucyjne przy pomocy bardziej skutecznych narzędzi, w tym w szczególności płatności redystrybucyjnej. Niestosowanie cappingu oraz degresywności dla największych gospodarstw pozwala jednocześnie docenić ich rolę na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego, jaką pełnią one na krajowym rynku, co ma szczególne znaczenie w związku z obecną sytuacją w Ukrainie.
WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE)	
KE	„W strategii nie wykazano, że inwestycje są ukierunkowane na sektory i obszary o największych potrzebach i perspektywach rozwoju. Komisja zauważa, że wsparcie dla inwestycji jest stosunkowo niskie (zwłaszcza dla inwestycji w gospodarstwa rolne i zdolności przetwórcze). Inwestycje mogą obniżyć koszty, zwiększyć wydajność, a tym samym dochody gospodarstw rolnych. Polska jest się do Polski o uzasadnienie lub dostosowanie ukierunkowania wsparcia inwestycyjnego, z uwzględnieniem również potrzeby poprawy efektywności energetycznej gospodarstw rolnych oraz efektywności stosowania nawozów”
PL	W zakresie– PL odnotowuje uwagi KE dotyczące zwiększenia produkcji energii z OZE i przewiduje rozszerzenie zakresu wsparcia o instalacje wykorzystujące inne źródła energii, z jednoczesnym podniesieniem wysokości budżetu. Nie możemy jednak oczekiwać, że Plan 6 strategiczny WPR zostanie całkowicie przemodelowany i dostosowany do wyzwań związanych wysokimi cenami energii. W tym zakresie należy zapewnić bardziej kompleksowe i kierunkowe wsparcie.
„ZIELONA ARCHITEKTURA”	
KE	„Komisja ma obawy co do skuteczności Planu w zakresie wprowadzania zmian niezbędnych do zaspokojenia niektórych potrzeb określonych w Planie, w tym w odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich, emisji amoniaku, zarządzania składnikami pokarmowymi, różnorodności biologicznej, ilości i jakości wody, energii odnawialnej oraz efektywności energetycznej” (Uwaga 9)
PL	PL zwraca uwagę, że w perspektywie 2014-2020 płatności za stosowanie ambitnych środowiskowych praktyk rolniczych wykraczających ponad poziom ustanowiony przepisami prawa były w większości dostępne w działaniach II filaru WPR, podczas gdy obecnie tego rodzaju interwencje będą wdrażane w obu filarach. Aż 25% środków I filaru przeznaczone będzie na ekoschematy, którymi objęte zostać może nawet 9 mln ha użytków rolnych. W II filarze interwencjami rolno-środowiskowo-klimatycznymi objęte będzie ok. 800 tys. ha gruntów. Dla porównania, w poprzednim okresie programowania, ponadstandardowe zobowiązania realizowane były łącznie na obszarze średniorocznie ok. 1,4 mln ha (działania M.10 oraz M.11). Jednocześnie wzmocnione będą wymogi warunkowości. Patrząc na środki przeznaczone na II filar WPR, poziom ambicji środowiskowych (po uwzględnieniu proponowanych przez Polskę przesunięć pomiędzy poszczególnymi interwencjami w stosunku do wersji Planu przekazanej Komisji w grudniu 2021 r., m.in. wprowadzeniu inwestycji dobrostanowych oraz zwiększeniu alokacji na inwestycje w zakresie OZE oraz inwestycje środowiskowo-klimatyczne) ring-fencing zgodny z art. 93 SPR osiągnie poziom zbliżony do 38%, co jest wartością większą niż w okresie programowania 2014-2020 (niecałe 34%). Polska wypełnia również z nawiązką minimalny (40% całkowitej puli środków 7 finansowych) przydział na działania przyczyniające się do realizacji celów klimatycznych, zgodnie z metodologią wskazaną w art. 100 SPR. W skorygowanej o ww. działania wersji planu udział ten będzie wynosił blisko 46 %). Przygotowany przez Polskę Plan strategiczny WPR w pełni odpowiada wymogom określonym w rozporządzeniu 2115/2021 (Plany strategiczne WPR). Te przepisy w znacznej mierze wzmocniły wymiar środowiskowy i klimatyczny WPR:

	<p>ustanowiono zasady konstrukcji budżetu uwzględniające zapewnienie odpowiedniego wkładu WPR w cele środowiskowe, wzmocniono warunkowość, bardzo silnie ukierunkowano I filar na działania pro-środowiskowe. PL Plan skonstruowany jest zgodnie z tymi przepisami i w ten sposób wpisuje się w postulat wzmocnienia wymiaru środowiskowego WPR. W projekcie Planu zaproponowano szereg nowych interwencji promujących wprowadzenie metod uprawy sprzyjających ochronie środowiska i klimatu oraz wzbogacanie krajobrazu i bioróżnorodności. Zgodnie z wymogami rozporządzenia o planach strategicznych, w projekcie Planu Polska określiła wszystkie wymagane wartości wskaźników zdefiniowanych w tym rozporządzeniu, w tym także dla wskaźników produktu. Podano wszystkie dane dotyczące poziomu finansowania poszczególnych interwencji.</p> <p>Odnotowujemy pozytywną ocenę KE co do wysokich ambicji środowiskowych części działań zaproponowanych w polskim Planie działań obszarowych, przy jednoczesnej krytycznej ocenie planowanej skali wdrożenia tych działań. W naszej ocenie, wymienione w uwagach KE działania nie są możliwe do wdrożenia w dużej skali. Planowany zakres tych działań dostosowano do spodziewanego zainteresowania ze strony beneficjentów. Ostrożne planowanie jest niezbędne szczególnie w odniesieniu do ekoschematów, gdzie obowiązują budżety roczne. Oczywiście jeśli pojawi się taka możliwość i popyt na tego typu wsparcie okaże się większy niż teraz zaplanowano będziemy dążyć do zwiększenia budżetu i szerszego wdrażania tych działań. Liczymy, że dzięki temu docenione zostaną wysiłki Polski w realizacji działań środowiskowych.</p>
OGRANICZANIE EMISYJNOŚCI ROLNICTWA	
KE	<p>Komisja zauważa, że ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych pochodzących z rolnictwa nadano najwyższy priorytet i z zadowoleniem przyjmuje wagę, jaką przywiązuje się do tego celu. Jednak w Planie prawie nie porusza się kwestii torfowisk i zwierząt gospodarskich - dwóch istotnych źródeł emisji gazów cieplarnianych [...] (Uwaga 17)</p> <p>Po drugie, w analizie SWOT i ocenie potrzeb uznano rolę zwierząt gospodarskich jako źródła emisji innych niż CO₂, które w Polsce przekraczają średnią unijną. Polska powinna wprowadzić interwencje mające na celu ograniczenie fermentacji jelitowej, w szczególności w świetle celów związanych ze zwiększeniem pogłównia zwierząt gospodarskich. (Uwaga 19)</p>
PL	<p>W odniesieniu do terenów podmokłych i torfowisk należy przypomnieć, że ta tematyka będzie uwzględniona na poziomie warunkowości (DKR 2). Ponadto założono wsparcie w ramach Planu zarówno na obszarach Natura 200 jak i poza tymi obszarami obejmujące ochronę cennych siedlisk przyrodniczych m.in. torfowisk. Niezależnie od tego, niezbędne jest przeprowadzenie szczegółowej dyskusji technicznej w tym zakresie.</p> <p>Interwencja wspierająca inwestycje w gospodarstwach rolnych służyć będzie zmniejszeniu presji na środowisko tego rodzaju produkcji rolnej, w tym presji związanej z emisjami gazów cieplarnianych. Zaplanowano także inwestycje w OZE, w której jednym z istotnych zakresów będą biogazownie. W ramach Planu przewidziano także interwencje ograniczające emisję amoniaku. Proponowane przez nas działania, podejmowane w sposób spójny, w istotny sposób realizować będą ten cel. Dodatkowo w PL prowadzone są badania w ramach Współpracy PROW w zakresie systemów żywieniowych i dodatków do pasz, które mogłyby wpłynąć na zmniejszenie emisji z fermentacji jelitowej. Jeżeli chodzi o uwzględnienie nowych bardziej ambitnych celów w zakresie redukcji gazów cieplarnianych (ESR, LULUCF), Polska chce podkreślić, że stanowią one obecnie element negocjacji na poziomie unijnym i wychodzą poza ramy czasowe obecnej perspektywy (do 2030 r.) lub w przypadku sektora AFOLU poza rok 2030, dlatego też nie widzimy uzasadnienia uwzględniania ich w obecnym programie. Poza tym Polska widzi istotną trudność w określeniu ilościowego wpływu Planu na realizację celów środowiskowych i klimatycznych UE. Na poziomie UE, ale także krajowym, brak jest odpowiednich narzędzi, aby można było wyliczyć konkretny wpływ różnych praktyk rolniczych na parametry środowiskowe.</p>
GOSPODARKA WODNA	
KE	<p>„Wkład Planu w adaptację do zmian klimatu jest ograniczony, m.in. w zakresie zwiększania retencji wody w krajobrazie, zapobiegania powodziom i suszom itp. zapobiegania powodziom</p>

	i suszom itp. Polska jest proszona o wzmocnienie / dodanie odpowiednich działań adaptacyjnych do zmian klimatu” (Uwaga 21)
PL	<p>Kwestie gospodarki wodnej w aspekcie ochrony zasobów i jakości wód oraz adaptacji i przeciwdziałania zmianom klimatu powiązane są z potrzebą zwiększania retencji glebowej i zachowaniem terenów podmokłych. Projekt planu uwzględnia tę problematykę i przewiduje realizację interwencji mających bezpośredni i pośredni wpływ na szeroko rozumianą gospodarkę wodną. Niezależnie od tego wprowadzono działania na rzecz zwiększenia retencji wody w ramach PROW 2014-2020 (okres przejściowy), jak i Krajowego Planu Odbudowy. Podjęto też (na poziomie krajowym) działania organizacyjne i legislacyjne mające na celu zwiększenie roli lokalnych społeczności we właściwym gospodarowaniu wodą. W tym celu tworzone są Lokalne Partnerstwa ds. Wody, których zadaniem jest identyfikowanie problemów wodnych oraz wypracowywanie najlepszych metod ich rozwiązania. Uzupełniająco w ramach KPO planowane jest dofinansowanie prac związanych z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych. Planuje się wsparcie dla niewielkich urządzeń wodnych, w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania dla przeciwdziałania skutkom suszy. Prace związane z budową, przebudową urządzeń melioracyjnych mają przywrócić funkcję nawadniająco-odwadniającą tych urządzeń, chroniąc tym samym grunty rolne przed powodzią i suszą, z uwzględnieniem zwiększenia retencjonowania wody. W ramach KPO planuje się objąć wsparciem również rewitalizację byłych i istniejących małych zbiorników wodnych oraz towarzyszącej im infrastruktury kulturowej w postaci młynów wodnych w celu rozwoju ogólnopolskiego systemu retencji wodnej na obszarach wiejskich. Poprawę retencji wodnej na obszarach wiejskich chcemy również osiągnąć poprzez zaangażowanie środków polityki spójności, dlatego zgodnie z projektem linii demarkacyjnej (opracowanej na poziomie krajowym) z tych środków wspierane byłyby inwestycje z zakresu małej retencji z wyłączeniem melioracji rolniczych – tj. projekty realizowane przez podmioty podlegające/nadzorowane przez administrację centralną (np. PGW Wody Polskie, Lasy Państwowe) na poziomie krajowym, oraz przez inne podmioty na poziomie regionalnym.</p>
	WYMIAR SPOŁECZNO-EKONOMICZNY: ROZWÓJ I WZMACNIANIE OBSZARÓW WIEJSKICH
KE	„Biorąc pod uwagę bardzo niewielką część ogólnego budżetu przeznaczoną na rozwój obszarów wiejskich, Komisja uważa, że Plan prawdopodobnie nie przyczyni się skutecznie do wzmocnienia struktury społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich”. (Uwaga 23)
PL	<p>PL podkreśla, że aby wzmocnić struktury społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich nie można opierać wyłącznie na możliwościach jakie daje WPR – konieczne jest zaangażowanie w realizację tego celu pozostałych polityk i funduszy UE. Zbyt niskie środki na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich z filaru II WPR, będące pochodną niskiego budżetu na płatności bezpośrednie, zmuszają Polskę do ukierunkowania dostępnych środków na cele rolnicze, które nie mogą być finansowane z innych środków UE. Obszary wiejskie stanowią większość powierzchni kraju, w związku z tym nie można oczekiwać, aby ich rozwój opierał się wyłącznie na WPR – konieczne jest włączenie w ten proces innych polityk, przede wszystkim polityki spójności, ale także innych funduszy UE i funduszy krajowych. Inwestycje z zakresu budowy lub modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej na obszarach wiejskich Polska przewidziała w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Odporności (KPO), programów Polityki Spójności oraz w budżecie krajowym w ramach Programu Polski Ład. Warto też przypomnieć, że zatwierdzona zmiana strategiczna PROW 2014-2020, uwzględniająca środki EFRROW okresu przejściowego, obejmuje m.in. zwiększenie budżetu na inwestycje infrastrukturalne (w kwocie przekraczającej 800 mln euro) – w praktyce są to środki nowej perspektywy finansowej. Ponadto, zgodnie z przyjętą strategią, potrzeby związane z rozwojem obszarów wiejskich, w tym w zakresie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy, są w znaczący sposób finansowane w ramach przedłużonego na okres przejściowy aktualnego PROW (lata 2021-2022 z perspektywą do roku 2025). Przyjęte przez Polskę założenie o większym zaangażowaniu innych funduszy w rozwój obszarów wiejskich jest także zbieżne ze strategią KE wyrażoną w dokumencie „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE - W kierunku 11 silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” Zgodnie z</p>

	<p>założeniami zawartymi w Strategii, dzięki zaangażowaniu i spójnej realizacji wszystkich funduszy UE (głównie przy wzmocnionym zaangażowaniu Polityki Spójności) obszary wiejskie staną się obszarami silniejszymi dzięki lepszemu dostępowi do usług publicznych, a także w wymiarze społecznym (np. poprzez ograniczenie odpływu specjalistów). Zakłada się także ograniczenie barier pomiędzy obszarami wiejskimi, a zurbanizowanymi w wymiarze komunikacyjnym, transportowym, a także w komunikacji cyfrowej. Obszary wiejskie powinny rozwijać także swoje unikalne predyspozycje w obszarze zrównoważonej produkcji żywności, przy jednoczesnym dywersyfikowaniu działalności gospodarczych.</p>
ZWIĘKSZANIE ZATRUDNIENIA NA OBSZARACH WIEJSKICH	
KE	<p>„Komisja przyjmuje do wiadomości, że wiele potrzeb obszarów wiejskich zostanie zaspokojonych za pomocą innych instrumentów UE, takich jak plan naprawy gospodarczej i odporności (RRP) lub Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) lub w ramach inicjatyw krajowych, niemniej jednak jest zdania, że sam Plan mógłby wykazać się większą ambicją w zakresie rozwoju potencjału zatrudnienia na obszarach wiejskich” (Uwaga 24)</p> <p>Jako jedna z zaledwie trzech interwencji w ramach celu szczegółowego 8, program LEADER ma zaspokoić cały szereg potrzeb obszarów wiejskich, od zakładania działalności gospodarczej na wsi po agroturystykę i krótkie łańcuchy dostaw. Pomimo budżetu, który przekracza wymóg wyodrębnienia 5% środków, jest mało prawdopodobne, aby sam instrument w wystarczającym stopniu zaspokajał potrzeby w zakresie tworzenia pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” (Uwaga 25).</p>
PL	<p>Polska zgadza się z opinią KE, że potencjał obszarów wiejskich w odniesieniu do rozwoju miejsc pracy i przedsiębiorczości powinien być wykorzystywany w sposób efektywny. W przyjętej w Planie strategii w tym zakresie brano pod uwagę potencjały małych miejscowości wiejskich, dane demograficzne oraz uwarunkowania w zakresie społecznej i technicznej infrastruktury obszarów wiejskich oraz stopień jej modernizacji i rozwoju. Planując wsparcie uwzględniono także zakres wsparcia w ramach innych mechanizmów krajowych i UE. Dodatkowym istotnym elementem jest ograniczony budżet EFRROW oraz obwarowania związane z minimalnymi progami wydatkowymi dla niektórych kierunków interwencji. Rozważając wszystkie te czynniki, a także uwarunkowania wynikające z określonych dla WPR celów szczegółowych, z których większość dotyczy sektora rolnospożywczego, przyjęto że ze środków WPR rozwijany będzie potencjał dla tworzenia nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich przede wszystkim w sektorze rolno-spożywczym, a pozostałe środki publiczne (w tym również funduszy UE) będą realizowały cele związane z pozarolniczym rynkiem pracy. Dlatego właśnie wsparcie w ramach Planu skupiono na rozwoju i modernizacji przetwórstwa, podmiotach prowadzących usługi dla rolnictwa i leśnictwa a także rozwoju różnych form współpracy rolników. Dodatkowo, z myślą o budowaniu stabilnych miejsc pracy i rozwoju odpornych i silnych małych i średnich przedsiębiorstw, zaprogramowano interwencje w ramach podejścia LEADER, która umożliwi najbardziej precyzyjne wsparcie oparte o identyfikację rzeczywistych nisz rynkowych na danym obszarze. Dotychczasowe bardzo pozytywne doświadczenia LEADER w tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich uzasadniają konieczność realizacji tego podejścia w przyszłości.</p>

5. Odporne łańcuchy dostaw w handlu UE w odpowiedzi na obecne niedobory

Komisja AGRI przygotowała opinię dla Komisji Handlu Międzynarodowego (INTA/9/08921 - 2022/2040(INI)) w sprawie odpornych łańcuchów dostaw w handlu UE, aby zaradzić obecnym niedoborom. Sprawozdawcą opinii AGRI jest Claude Gruffat (Zieloni), a cieniem ECR jest pan Jurgiel.

Główne punkty opinii dotyczą:

- Wrażliwości niektórych łańcuchów importu i eksportu rolnictwa UE wywołanych pandemią COVID-19 i wojną Rosji z Ukrainą.

- Rosnąca zależność rolników od importowanych produktów powoduje ich podatność na zakłócenia rynkowe.
- Wezwania państw członkowskich do zapewnienia silnego wsparcia dla środków współpracy w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w celu rozszerzenia sieci drobnych producentów.
- Odpowiedzialności UE za promowanie prawa do pożywienia i suwerenności żywnościowej jej partnerów handlowych.

W opinii zawarte są też pewne kontrowersyjne punkty. Wzywa ona m.in. do „przekalibrowania produkcji UE w kierunku zrównoważonych praktyk, które zmniejszają zapotrzebowanie na środki produkcji oraz do skoncentrowania się przede wszystkim na unijnym zapotrzebowaniu na zdrową żywność”. Samo pojęcie „zdrowej żywności” nie zostaje zdefiniowane. Takie wezwanie może być bardzo niekorzystna dla niektórych grup rolników (na przykład hodowców, ponieważ widoczne są np. tendencje do uznania mięsa za mniej zdrowe niż produkty roślinne).

Poseł Krzysztof Jurgiel zgłosił następujące postulaty:

Opinia przygotowana przez grupę Zielonych zwraca uwagę zakłócenia w łańcuchu dostaw wywołane przez pandemię COVID-19 i rosyjską inwazję na Ukrainę oraz wymienia najbardziej wrażliwe sektory (paliwa, nawozy i pasze), których osłabienie stanowi rzeczywisty problem dla rolników.

Opinia zwraca ponadto szczególną uwagę na małych producentów rolnych, którzy przyczyniają się do zwiększania odporności łańcuchów dostaw żywności.

Dość sceptycznie podchodzę do zawartego w drugim punkcie opinii wezwania do „skoncentrowania się przede wszystkim na unijnym zapotrzebowaniu na zdrową żywność”. O ile jest to, oczywiście, szlachetny postulat, musimy uważać, by nie kategoryzować żywności produkowanej przez naszych rolników na zdrową i niezdrową, aby uniknąć stygmatyzacji niektórych grup producentów rolnych czy hodowców.

Końcowe wnioski jednak powinny odnosić się do kluczowych ogniw łańcucha dostaw żywności, do których należą: produkcja żywności, magazynowanie (przechowywanie), transport i dystrybucja. Musimy zwrócić uwagę, że unijni rolnicy twierdzą, że utrzymują 21% udziału w wartości produktu rolnego, podczas gdy 28% trafia do przetwórców i aż 51 do detalistów. To jest bardzo ważny problem, w ramach którego powinny też zostać sformułowane wnioski.

6. Zwiększenie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027: odporny budżet UE na nowe wyzwania

Opinię przygotowała grupa Socjalistów (Juozas Olekas, Litwa) dla sprawozdania komisji budżetowej BUDG w sprawie zwiększenia skali wieloletnich ram finansowych.

Sprawozdawca odnosi się do rosyjskiej agresji na Ukrainę, która podważyła bezpieczeństwo żywnościowe, oraz do rosnących cen. Odwołuje się także do odstępstw przyznaných w ramach WPR zasad warunkowości z powodu wojny.

W projekcie opinii zaznaczono, że proponowana przez Komisję rewizja WRF powinna zostać dostosowana do pakietu Fit for 55. Przypomniano o negatywnym wpływie gwałtownej inflacji na rynki i inwestycje oraz wezwano do utrzymania ambitnego wieloletniego budżetu w dziale 3. Opinia odnosi się również do różnic w płatnościach w ramach WPR i wzywa do dodatkowego wsparcia. Wreszcie wzywa Radę do zmiany art. 4 rozporządzenia w sprawie WRF, aby umożliwić techniczne dostosowanie pułapów uwzględniające inflację powyżej 2%.

Grupa EKR opowiada się za utrzymaniem silnego budżetu WPR, jednocześnie sprzeciwiając się przenoszeniu funduszy do innych obszarów. Należy unikać sytuacji, w której rewizja WRF w celu dostosowania ich do Fit for 55 prowadzi do obniżenia budżetu WPR.

Poseł Krzysztof Jurgiel zgłosił następujące postulaty:

Od momentu wprowadzenia wspólnej polityki rolnej, której 60-lecie niedawno obchodziliśmy, ilość środków na rolnictwo w wieloletnich ramach finansowych jest ciągle coraz mniejsza. Było to ponad 60%, teraz mamy do 40%. Jeśli chodzi o opinię, bardzo dziękuję postłowi opiniodawcy. Ważny jest punkt 4., w którym komisja AGRI proponuje, by wezwać Radę do uznania, że zróżnicowanie płatności w ramach WPR wpływa na zdolność rolników do wytrzymania presji inflacyjnej i wzrostu cen środków produkcji oraz do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego. W związku z tym AGRI apeluje o dodatkowe wsparcie dla państw członkowskich o najniższych płatnościach.

Kilkakrotnie mówiłem, także podczas przyjęcia rozporządzenia ws. planów strategicznych, że w Europie występuje sytuacja, w której część krajów ma bardzo niskie środki na płatności obszarowe (mówimy tu o konwergencji). Wskazywałem, że łamany jest traktat z Lizbony. Artykuły 39 i 40 mówią o niedyskryminacji producentów ze względu na położenie czy państwo. Tym bardziej, że teraz, jeśli chodzi o Polskę, bardzo przestrzegany jest zapis dotyczący warunkowości. Polska nie otrzymuje środków z krajowego planu odbudowy z różnych względów – ja twierdzę, że też ze względów politycznych – dlatego konieczne jest zwiększenie budżetu tak, aby Polska miała równe płatności na poziomie średniej europejskiej. Przypomnę, że średnia to około 270e/ha. Polska dostaje 220-225e/ha, natomiast inne państwa jak Niemcy czy Francja – około 350e.

Dlatego cieszę się, że taki zapis się pojawia i mam nadzieję, że Komisja ten zapis przyjmie.

Popieram również zapis, w którym stwierdza się, że nie możemy środków ze wspólnej polityki rolnej przeznaczać na inne obszary funkcjonowania gospodarek. Także dziękuję serdecznie i dziękuję za taki zapis w tej opinii.

7. Zmiana rozporządzenia Rady (WE) nr 1217/2009 w odniesieniu do przekształcenia Sieci Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych w Sieć Danych Zrównoważonego Rozwoju Gospodarstw Rolnych

Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN) istnieje od 1965 r. Na poziomie gospodarstwa zbierane są dane dotyczące źródeł przychodów, kosztów, nakładów, produktów i zatrudnienia za jeden rok obrachunkowy trwający 12 kolejnych miesięcy.

FADN służy do generowania standardowych marż brutto (SGM). SGM jest oszacowaniem dochodu generowanego przez przedsiębiorstwa rolne i jest wartością produkcji pomniejszoną o koszty zmienne bezpośrednio przypisywane przedsiębiorstwu. Innymi słowy, mierzy wkład przedsiębiorstwa w pokrycie kosztów ogólnych i zysków gospodarstwa.

Dane nie obejmują wszelkiej pozarolniczej działalności posiadacza lub rodziny posiadacza innej niż leśnictwo i turystyka związana z gospodarstwem. Wyłączenie to oznacza, że FADN nie dostarcza informacji na temat poziomu życia rolniczych gospodarstw domowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy gospodarstwa te czerpią cały dochód z gospodarstwa.

EKR uważa, że istnieje potrzeba solidnej oceny wpływu, jaki polityka będzie miała na działalność rolników i zrównoważony rozwój. Gromadzenie danych statystycznych w ramach przyszłej sieci danych dotyczących zrównoważonego rozwoju gospodarstw rolnych (FSDN) musi również oceniać wpływ polityk na rolników. Musi to również obejmować opłacalność środków politycznych oraz ocenę, czy rolników stać na pewne zmiany.

Potrzebna jest jednak spójność polityki między nakładającymi się inicjatywami dotyczącymi statystyk rolniczych (np. FSDN i statystykami dotyczącymi wkładu i produktu w rolnictwie – SAIO, WPR, w tym wskaźników) w celu zapewnienia jasności w zakresie gromadzenia danych i zmniejszenia obciążenia administracyjnego rolników.

Biorąc pod uwagę, że od 57 lat FADN ocenia sytuację ekonomiczną i finansową rolników, wymiar ekonomiczny FSDN pozostaje kluczowy. Dodanie wymiaru środowiskowego i społecznego do gromadzenia danych będzie kosztować zarówno władze państw członkowskich, jak i rolników. Obecnie głównym źródłem danych dotyczących aspektów ekonomicznych są rachunki gospodarstw rolnych, które na żądanie państwa członkowskiego stanowią prywatne wydatki rolnika z powodów podatkowych. Często nie obejmuje to aspektów środowiskowych i społecznych.

W ten sposób na rolników zostanie nałożony dodatkowy ciężar w zakresie przekazywania wymaganych dodatkowych danych. Czasami wykorzystuje się wtórne źródła danych (rejstry/ewidencje administracyjne gospodarstwa), ale powinno to nadal być uzależnione od zgody rolnika na wykorzystanie jego danych.

Świadoma tego wyzwania Komisja Europejska zrealizowała Projekt FLINT (Wskaźniki poziomu gospodarstw dla nowych tematów w ocenie polityki) mający na celu zbadanie możliwości gromadzenia takich danych. Projekt był realizowany w 9 państwach członkowskich, a jego wyniki pokazują m.in., że koszty konwersji FADN na FSDN mogą wzrosnąć o 40%, w zależności od wybranych opcji.

Ponadto efektywność środowiskowa systemów rolniczych nie zawsze może być przedstawiona w postaci jednej liczby, porównywalnej z innymi systemami. Najlepsze praktyki są osiągnięte przez lokalne adaptacje, a niektóre wartości, takie jak bioróżnorodność, mogą wymagać połączenia kilku rodzajów danych w celu uzyskania właściwej oceny. Ponadto, chociaż dane na poziomie gospodarstw zostały już opracowane dla klimatu (głównie napędzane przez rynek), wciąż są na wczesnym etapie i modele te muszą być dalej rozwijane.

Udział rolników w gromadzeniu danych zależy od równowagi między obciążeniem a wartością dodaną. Równie ważne jest zapewnienie, aby dane były wykorzystywane z korzyścią dla rolników, a nie przeciwko nim.

Poseł Krzysztof Jurgiel zgłosił następujące postulaty:

FADN stanowi część rozdziału „Rolnictwo” i istnieje od 1965 roku. Na poziomie gospodarstwa zbierane są dane dotyczące źródeł przychodów, kosztów, nakładów, produktów i zatrudnienia za jeden rok obrachunkowy trwający 12 kolejnych miesięcy.

FADN służy do generowania standardowych marż brutto. Standardowa marża brutto jest oszacowaniem dochodu generowanego przez przedsiębiorstwa rolne i jest wartością produkcji pomniejszoną o koszty zmienne bezpośrednio przypisywane przedsiębiorstwu. Innymi słowy, mierzy wkład przedsiębiorstwa w pokrycie kosztów ogólnych i zysków gospodarstwa. Dochód gospodarstwa można z tego uzyskać, potrącając koszty ogólne, płatności za zasoby zewnętrzne, amortyzację i podatki oraz dodając dotacje i subsydia.

W mojej ocenie potrzebna jest zmiana. Musi być wyważona, bo rolnicy boją się kosztów. W Polsce trwa obecnie debata na ten temat. Systemem FADN objętych jest około 14 tys. gospodarstw, ale

ostatnio, w marcu, zakończyliśmy pewien projekt finansowany ze środków NCBR-u (Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) dotyczący ubezpieczenia upraw i zwierząt, czyli zarządzania ryzykiem.

Projekt ten przewiduje 5 metod korzystania z różnych rodzajów ubezpieczenia, ale niezbędne są dane dotyczące dochodów w poszczególnych gospodarstwach. Dlatego FDSN powinien przede wszystkim skierować się na możliwość wykorzystania tych danych dla ubezpieczeń, by gospodarstwa były w większym stopniu objęte systemem ubezpieczeni upraw i zwierząt, by w przypadku katastrof można było wyrównać te straty, które ponieśli rolnicy.